

Utlåtande 2009:36 RI (Dnr 112-2849/2008)

Stimulans för Stockholm och nämndernas verksamhetsplaner med budget för 2009

Kommunstyrelsen: Miljömiljarden – förtydligande av ansvar, dnr 451-3871/2007

Kommunstyrelsen: Översyn av reglerna för stimulansbidrag för ny-, om- och tillbyggnad av särskilda boenden för äldre, dnr 327-4949/2007

Trafik- och renhållningsnämnden: Lägesrapport nummer fyra, Stockholm Ren och Vacker 2007 till 2009, dnr 303-2749/2008

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stimulans för Stockholm, med tillhörande uppdrag åt berörda nämnder och bolag samt budgetjusteringar för stadens bolag, *bilaga 1*, beslutas i enlighet med vad som anges i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Kommunstyrelsen får besluta om Miljömiljardsprojekt, ändringsanmälningar och omfördelning av medel upp till 8,0 miljoner kronor per projekt, dnr 451-3871/2007.
3. Justerade indikatorer i kommunfullmäktiges budget för 2009 fastställs enligt *bilaga 4*.
4. Investeringsbudget inrättas för Kommunfullmäktige m.m.
5. Staden, genom kommunstyrelsen, inträder i avtalet med regeringen och Global Water Partnership Organisation (GWPO) av den 14 januari 2004 med verkan från den 1 april 2009.
6. Avsättning för hemlösa med psykisk funktionsnedsättning disponeras i enlighet med vad som anges i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Hushållsinkomstnivåer för beräkning av avgifter för sommarkoloni-verksamhet från och med 2009 fastställs i enlighet med vad som anges i

stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

8. Socialtjänstnämndens hemställda avseende kundval i familjerådgivningen i Stockholm, dnr 325-1617/2008, anses besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.
9. Den särskilda styrgruppen för Jobbtorg Stockholm under kommunstyrelsen (dnr 331-1800/2007) upphör med anledning av att ansvaret för verksamheten flyttats organisatoriskt.
10. Kommunfullmäktige upphäver beslutet av den 17 oktober 2005, § 20, punkt 1-4.
11. Bostadsbolagen uppmanas att bygga inomhusnät med fiber i sina fastigheter och att ansluta dessa nät till ett öppet och operatörsberoende fibernät. Bolagens investeringsbeslut ska ske på marknadsmässiga villkor.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

1. Nämnderna medges budgetjuttering för ökade nettokostnader med 36,2 miljoner kronor. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2009 års budget.
2. Nämnderna medges budgetjuttering för ökade nettoutgifter med 54,0 miljoner kronor. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2009 års budget.
3. Nämndernas budgetar för 2009 justeras för ökade kostnader och intäkter med 3 516,9 miljoner kronor för redovisade omslutningsförändringar samt för övriga omfördelningar och justeringar enligt *bilaga 3*.
4. Stadsdirektören delegeras att besluta om Miljömiljardsprojekt, ändringsanmälningar och omfördelning av medel upp till 8,0 miljoner kronor per projekt under förutsättning att kommunfullmäktige medger detta, dnr 451-3871/2007.
5. Översyn av reglerna för stimulansbidrag för ny-, om- och tillbyggnad av särskilda boenden för äldre godkänns, dnr 327-4949/2007.
6. Trafik- och renhållningsnämndens lägesrapport nummer fyra, Stockholm Ren och Vacker 2007 till 2009, godkänns, dnr 303-2749/2008.
7. Stadsdirektören ges i uppdrag att teckna samarbetsavtal mellan service-nämnden och berörda nämnder avseende kontaktcenter.
8. Nämnderna uppmanas att besluta om justeringar och kompletteringar enligt vad som framgår i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och *bilaga 4 och 5*.
9. Nämndernas samtliga resultatenheter 2009 godkänns enligt *bilaga 6*.

10. Utöver vad som framgår ovan avslås nämndernas framställningar.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Ärendet inleds med de stimulansåtgärder som staden planerar för att stärka den ekonomiska utvecklingen och arbetsmarknaden i rådande konjunktur. Berörda nämnder och bolag har fått kompletterande uppdrag. I *bilaga 1:1* har bolagen lämnat reviderade budgetförslag för 2009.

Samtliga nämnder har med utgångspunkt från kommunfullmäktiges budget 2009 och Vision 2030 inkommit med budget och verksamhetsplan för 2009. Som ett led i kommunstyrelsens uppsiktsplikt har stadsledningskontoret granskat nämndernas verksamhetsplaner. Nämnderna har, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena, fastställt verksamhetsspecifika mål, nämndindikatorer och aktiviteter.

Ärendet innehåller en granskning och uppföljning av nämndernas verksamhet och ekonomi som även innefattar måluppfyllelse och identifierade risker utifrån nämndernas risk- och väsentlighetsanalyser samt stadsledningskontorets synpunkter och förslag.

I nämndernas verksamhetsplaner görs även framställningar om omslutningsförändringar av nämndens budget. Vissa nämnder har även begärt budgetjusteringar som behandlas i detta ärende.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Stockholms stad har en stark finansiell ställning. Flera år med positiva resultat och en renodling och fokusering till stadens huvuduppgifter har stärkt såväl förvaltningssektorn som stadens bolagssektor ytterligare. Denna målmedvetna politik har under de senaste två åren sänkt koncernens nettoskuld från 20,9 till 8,6 miljarder kronor. Denna belåning ska ställas i relation till koncernens balansomslutning på 116 miljarder kronor. Finansiellt står vi därmed väl rustade

för att möta den lågkonjunktur finansskrisen skapat och som nu i hög grad påverkar Stockholms befolkning.

Alliansen i Stadshuset presenterade den 3 december förra året ramarna för ett omfattande stimulanspaket. Totalt handlar det om investeringar på över 20 miljarder kronor som tidigareläggs eller tillförs de kommande fem åren. De största satsningarna görs i investeringar för nyproduktion av bostäder och ökade underhållsinsatser i miljonprogrammen. Nyproduktionen stimuleras bland annat genom lägre krav på medfinansiering av kommunala angelägenheter och sänkta tomträttsavgälder vid nyproduktion. De kommunala bostadsbolagen kommer de kommande åren att renovera bostäder från 60- och 70-talet för totalt 10 miljarder kronor. Gamla miljonprogram kommer att rustas och särskild vikt kommer att läggas på energieffektiviserande och trygghetskapande åtgärder. Hurvida denna satsning även kräver strukturella förändringar får avgöras i ett senare skede.

Många av stadens äldreboendefastigheter har sedan lång tid ett eftersatt underhållsbehov. Det rör sig om drygt 1,5 miljarder kronor. För att få till stånd ett synbart "äldrelyft" och för att tillhandahålla välskötta och trygga bostäder beslutades i budget för 2009 om en satsning genom Micasa Fastigheter att under en tioårsperiod åtgärda detta och att förbättra boendestandarden för äldre. Förutom underhålls- och renoveringsinsatser kommer även ambitiösa energieffektiviseringsinsatser att göras. Genom den tillkommande stimulanssatsningen kan åtgärder tidigareläggas även för servicehusen. Det innebär att ännu större underhållsåtgärder kan påbörjas

SISAB planerar under de kommande åren att genomföra ytterligare åtgärder i skolor och förskolor. Insatserna avser energieffektivisering och förbättrade inomhusmiljöer. Utöver de underhållsåtgärder som planeras av SISAB bör utbildningsnämnden uppdras att återkomma till kommunstyrelsen med en redogörelse för möjligheten att tidigarelägga vissa investeringar i skolor, främst avseende ombyggnation rörande bland annat ventilationssystem och tillgänglighetsanpassning. Redan under detta år beräknas halvårseffekten uppgå till en miljard kronor och paketet förväntas sysselsätta 1 500 personer.

Staden är även aktiv i många infrastrukturprojekt som skapar positiva sysselsättningseffekter på både kort och lång sikt. Denna offensiva satsning möjliggörs bland annat genom att staden fonderat tidigare års överskott om totalt 6,4 miljarder kronor. Dessa medel används nu till att medfinansiera bl. a. Norra länken, Citybanan och Förbifart Stockholm. Därutöver är staden aktiv när det gäller att skapa förutsättningar för en utbyggd spårtrafik – inte minst i innerstaden genom tvärbana city.

Vid sidan om de direkta positiva sysselsättningseffekterna som paketet leder till finns det långsiktiga fördelar för staden att bostadsbyggandet hålls på en jämn, hög nivå. En jämnare byggtakt skapar förutsättningar för långsiktigt lägre kostnader. Därutöver kan staden förvänta sig att kostnaderna blir lägre att genomföra flera åtgärder då konjunkturen leder till en allmän kostnadsnedgång.

I tider av internationell kris är det extra viktigt med tydliga mål och visioner. Stadens vision för 2030 ligger fast och vi planerar för en stad med en miljon invånare. Staden är ett föredöme när det gäller system för ledning och styrning. Stadens ILS-system har utvecklats ytterligare. Samtliga inriktningsmål bedöms uppnås under 2009 och även målen för verksamhetsområdena som inte är kopplade till konjunkturen bör uppnås. Det kommer att kräva ytterligare insatser inom vissa verksamheter.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Roger Mogert* (s) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Godkänna föredragande borgarrådets förslag till beslut.
2. Uppdra åt kommunstyrelsen att återkomma till kommunfullmäktige med ytterligare åtgärder i enlighet med nedanstående.
3. Därutöver anföra följande.

Kommunens uppgifter

Det är vällovligt att majoriteten i stadshuset tar fram ett åtgärds paket för att stimulera den sviktande ekonomin. Den ekonomiska utvecklingen de senaste månaderna har varit dramatisk, och frågetecknen kring hur den framtida utvecklingen kommer att se ut är många. Att arbetslösheten kommer att öka står dock bortom varje rimligt tvivel. De senaste månaderna har vi sett hur antalet nyanmälda platser minskar på arbetsförmedlingen i Stockholms stad, samtidigt som varslen är höga och allt fler skriver in sig som arbetssökande på arbetsförmedlingen. I detta svåra läge är det nödvändigt med snabba och kraftfulla insatser från såväl lokalt som nationellt håll. Det stimulanspaket stadshusmajoriteten nu presenterar är en bra början, men borde ha varit mer omfattande.

Av ärendet framgår att kommunens bolag har fått uppdraget att lämna in reviderade budgetförslag som kommer att innebära utökade satsningar på nyproduktion av bostäder samt underhåll om ca 2 mdkr 2009. Det hade varit önskvärt att även nämnderna fått ett liknande uppdrag.

I kommunfullmäktiges budget för 2009 avsattes 850 mnkr för investeringar i SISAB. Summan justerades senare ner i SISAB:s och Stadshus AB:s budget, till 599

mnkr. Detta tycks bero på uteblivna beställningar från utbildningsnämnden. Det finns anledning att fråga sig om utbildningsnämnden inte tycker sig ha råd med investeringar på grund av de ökade hyreskostnader detta kan innebära. I så fall är det ytterligare ett tecken på att nämnden inte får tillräckliga resurser från fullmäktige. Med det reviderade budgetförslaget kommer SISAB att genomföra investeringar om 619 mnkr 2009, istället för 850 mnkr som antaget i kf:s budget. I och med detta slösar man bort en mycket viktig möjlighet att förbättra skolornas standard och samtidigt bidra till att få snurr på ekonomin genom ett utökat byggande.

Genom att satsa på byggprojekt som är inriktade på att bygga ett mer klimatvänligt Stockholm bidrar man både till miljön och till att få fart på ekonomin. Även på detta område gör den moderatstyrda majoriteten för lite.

Vi hade velat se offensiva satsningar på att ställa om Stockholm till en klimat- och miljövänligare stad. Vi hade också velat se offensiva satsningar på att utveckla Stockholms ytterstadsdelar som idag har outnyttjad potential.

Kommunens förutsättningar

Tyvär har kommunens åtgärder föga betydelse om den nationella politiken systematiskt motverkar en positiv utveckling och undergräver förutsättningarna för en bättre ekonomisk utveckling. På nationellt plan uppvisar regeringen uppenbara brister i den ekonomiska politiken. Regeringen hävdar länge att höstens budget i sig utgjorde en aktiv finanspolitiken och att det därför inte behövdes ytterligare stimulans av ekonomin. Till sist fungerade inte den retoriken längre och ett stimulanspaket presenterades. Redan då var kritiken massiv eftersom paket inte var tillräckligt stort för att verkligen stimulera landets ekonomi. Sedan dess har kritiken växt.

Till detta kommer att regeringens arbetsmarknadspolitik helt utgår ifrån en annan situation med högkonjunktur och gott om arbetstillfällen. Detta är även en kritik som med kraft förts fram av professor Lars Calmfors, ordförande i regeringens Finanspolitiska råd. Han menar även att regeringens krispaket är för tunt. Att tvinga de arbetslösa att söka jobb som inte finns skapar inga nya arbetstillfällen, och inte heller att satsa på jobbcoacher på Arbetsförmedlingen. Istället krävs omfattande omställningsinsatser samt insatser på utbildningar på olika nivåer. När den moderatledda majoriteten i början av mandatperioden skar ner på vuxenutbildningen hävdades att dessa insatser ej behövdes under det rådande konjunkurläget. Men nu när insatserna verkligen behövs lyser majoritetens satsningar på vuxenutbildningen med sin frånvaro.

Vårt förslag till ytterligare stimulanser för Stockholm

- Vi vill öka takten i bostadsbyggande och ge de kommunala bostadsbolagen i uppdrag att bygga nya hyresrätter för intäkterna från den moderatledda majoritetens försäljningar av allmännyttiga lägenheter.
- Vi vill skapa bättre förutsättningar för långsiktiga aktörer i bostadsbyggandet och en bättre samordning av byggprojekten

- Vi vill rusta upp miljonprogramsområdena i Söderort, Västerort och Järva. Till det vill vi avsätta 1 miljard kronor ur de ospecificerade framtidsavsättningarna som moderaterna gjort i tidigare bokslut.
- Vi vill investera en miljard kronor i stadens parker och grönområden och bygga klimatsmarta och trafiksäkra trafik- och bostadslösningar i ett omfattande miljöprogram för Stockholm. För denna miljard vill vi också satsa på att införa ny teknik.
- Vi vill införa ett grönt ROT-avdrag på kommunal nivå genom att skapa en lokal fond på 50 miljoner kronor per år i två år till ett nytt stöd där fastighetsägare ska kunna ansöka om en klimatbonus på 30 procent av investeringskostnaden för klimatsmarta investeringar.
- Vi vill avsätta sammanlagt 500 miljoner kronor till att omedelbart påbörja en upprustning av skolor, skolvägar och att bättre barnanpassa staden.
- Vi vill omgående sätta igång de planerade byggprojekt som idag inte genomförs av ekonomiska skäl. Tre kända exempel är Nybrogatan, Götgatspuckeln och färdigställandet av Söderledstunnelns reparationer.
- Vi vill att byggandet av det nya Stadsbiblioteket omedelbart kommer igång.
- Vi vill satsa på att marknadsföra Stockholm. Det måste vara attraktivt att etablera och utveckla sitt huvudkontor i Stockholm. Södra Stockholm ska utvecklas vidare för att särskilt attrahera handelsföretag och norra Stockholm till att attrahera telefoni/IT och bland annat miljöteknikföretag.
- Vi vill investera 20 miljoner kronor i att marknadsföra Stockholm som besöksmål och locka stora företag och organisationer att förlägga kongresser och konferenser i Stockholm.
- Vi vill att staden ska föregå med gott exempel och korta betalningstiden från 30 till 10 dagar. Det kommer att göra många småföretags pengabrist mindre akut.
- Vi vill införa lokala starta eget-stipendier att söka för nya företag. Dessutom vill vi införa ett lokalt "Starta åter-stipendium" till företag som inte klarar lågkonjunkturen men vill starta åter när konjunkturen vänder.
- Vi vill återuppta satsningen på Filmpool Stockholm-Mälardalen som vi påbörjade under förra mandatperioden. Beräkningen var då att detta arbete skulle ge cirka 1300 nya arbetstillfällen till Stockholm.
- Vi vill omedelbart inleda ett arbete för att stärka Stockholm som mötesplats för upplevelseindustrin med fokus på form och design.
- Vi vill etablera Stockholm som centrum för den europeiska dataspelsindustrin. Genom att nyscha utbildningar mot dataspelsindustrin och genom ett samarbete med näringen och bland annat KTH bör Stockholm inleda ett arbete för att stadens ställning inom dataspelsindustrin.
- Vi vill anordna ett regionalt jobbtoppmöte där politiker och näringslivsföreträdare möts för att diskutera hur företagen i regionen kan utvecklas och vilka former av stöd som behövs.
- Vi vill förnya frågan om en regionförstoring. En sådan skulle ge stockholmarna större möjligheter på arbetsmarknaden, och företagen skulle få lättare att hitta rätt kompetens.
- Vi vill anställa fler i förskolor, skolor och äldreomsorg så att tillgängligheten och kvaliteten blir bättre. Under det borgerliga styret har vi sett hur barngrupperna har

ökat i storlek och att resultaten i skolorna har sjunkit. Vi bedömer att ca 1500 nya tjänster skulle behövas i förskola, skola, fritids och äldreomsorg.

- Vi vill ha 1 000 nya platser på komvux. Sedan 2007 har stora besparingar gjorts på den kommunala vuxenutbildningen, både från riksnivå och i Stockholms stad. 2007 infördes en begränsning för vilka som har möjlighet att läsa vid Komvux och Utbildningsförvaltningens statistik visar att antalet som inte kan beredas plats inom vuxenutbildningen har fördubblats det senaste året.
- Behovet av en aktiv arbetsmarknadspolitik är större än någonsin. Genom att erbjuda matchningsfunktioner, validering, bristyrkesutbildning och andra arbetsmarknadsinsatser vill vi underlätta för människor att få ett jobb.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Roger Mogert* (s) enligt följande.

Utmaningarna har inte varit så stora sedan IT-bubblan sprack i början av 2000-talet. Det är tydligt att lågkonjunkturen nu kommit till Stockholm, och vi känner oro inför den ekonomiska utvecklingen. Den ekonomiska utvecklingen tillsammans med den moderatledda politiken tvingar nu många kommuner att minska sin personal. I Stockholm har drygt 4 700 tjänster försvunnit på två år och det finns planer på att minska personalen med ytterligare 4000 tjänster de kommande två åren. Vi behöver istället mer personal som tar hand om våra barn, äldre och människor med funktionsnedsättning.

Vi vill istället ha politiska åtgärder och en aktiv näringspolitik från regeringen och stadshusmajoriteten för att möta den negativa utvecklingen. Krisen i ekonomin ställer saken på sin spets, men erbjuder också möjligheter att ställa om samhället och skapa nya gröna jobb.

Lågkonjunkturen kan alltså enligt oss användas som en motor för nya jobb och ny teknik. Stockholms nya bostadsområden ska givetvis vara energisnåla och uppfylla höga miljökrav samt ha goda kollektivtrafikförbindelser. Vi vill införa ett program för miljöanpassat byggande med energi- och miljökrav som alla bostadsbyggen och stadsutvecklingsområden i staden måste klara. Vi vill också göra en satsning på att skapa en miljöstadsdel i en befintlig stadsdel. Vi vill utveckla teknikanvändningen med bland annat sopsugar, avfallskvarnar och sol- och vindkraft.

Två stora utmaningar i Stockholm är bostadsbristen och risken för en växande arbetslöshet. Planerade bostadsbyggen riskerar nu samtidigt att skjutas på framtiden. Vi anser att de kommunala bostadsbolagen ska ha beredskap att ta över fler bostadsprojekt som inte blir av till följd av den svaga konjunkturen. Hyresrätten och den långsiktiga utvecklingen och förvaltningen måste ges bättre förutsättningar i Stockholm. Det är bra för staden och minskar konjunktursvängningarnas effekter. Miljonprogramområdena i Stockholm måste rustas upp och målet måste vara att halvera energianvändningen i dessa områden. Vi vill göra en omfattande upprustning av miljonprogramområdena som ger stora energieffektiviseringar och fler arbetstillfällen. Vi är också beredda att pröva ett grönt ROT-avdrag på kommunal nivå. Fastighetsägare ska kunna

ansöka om klimatbonus på upp till 30 procent av kostnaden för klimatsmarta investeringar.

Jobbkrisen riskerar att drabba alltfler stockholmare och alliansen saknar tyvärr kraft att möta lågkonjunkturen med nytänkande och offensiva åtgärder. Det behövs investeringar i miljöteknik och det behövs fler anställda i kommunen. I stället för att, som de borgerliga, göra sig av med 8000 anställda under mandatperioden, vill vi anställa fler människor. Färre människor blir arbetslösa och vi får en bättre välfärd i staden. Den nuvarande majoriteten verkar inte intresserad av att göra något utöver det mest nödvändiga miljöarbetet. Det samlade grepp och visionerna på miljöområdet, som gjorde Stockholm till Europas miljöhuvudstad, lyser med sin frånvaro. Istället fokuserar man på det kortsiktigt mest lönsamma, ekonomiskt eller politiskt. Det enda offensiva man kunnat presentera är energieffektiviseringar, som dock syftar till att minska kommunens energikostnader, samt en klimatkampanj - klimatsmarta stockholmare. Det blir närmast ironiskt när sistnämnda finansieras av KLIMP-pengar och medel från Miljömiljarden - två satsningar de borgerliga motsatt sig! Socialdemokraterna, Miljöpartiet de Gröna och Vänsterpartiet i Stockholm är överens om att det i närtid behövs åtgärder som leder till bättre luftkvalitet, minskade koldioxidutsläpp och minskad trängsel. Vi är överens om att det behövs mer resurser till infrastrukturen i Mälardalsregionen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stimulans för Stockholm, med tillhörande uppdrag åt berörda nämnder och bolag samt budgetjusteringar för stadens bolag, *bilaga 1*, beslutas i enlighet med vad som anges i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Kommunstyrelsen får besluta om Miljömiljardsprojekt, ändringsanmälningar och omfördelning av medel upp till 8,0 miljoner kronor per projekt, dnr 451-3871/2007.
3. Justerade indikatorer i kommunfullmäktiges budget för 2009 fastställs enligt *bilaga 4*.
4. Investeringsbudget inrättas för Kommunfullmäktige m.m.
5. Staden, genom kommunstyrelsen, inträder i avtalet med regeringen och Global Water Partnership Organisation (GWPO) av den 14 januari 2004 med verkan från den 1 april 2009.
6. Avsättning för hemlösa med psykisk funktionsnedsättning disponeras i enlighet med vad som anges i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Hushållsinkomstnivåer för beräkning av avgifter för sommarkoloniverksamhet från och med 2009 fastställs i enlighet med vad som anges i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

8. Socialtjänstnämndens hemställan avseende kundval i familjerådgivningen i Stockholm, dnr 325-1617/2008, anses besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.
9. Den särskilda styrgruppen för Jobbtorg Stockholm under kommunstyrelsen (dnr 331-1800/2007) upphör med anledning av att ansvaret för verksamheten flyttats organisatoriskt.
10. Kommunfullmäktige upphäver beslutet av den 17 oktober 2005, § 20, punkt 1-4.
11. Bostadsbolagen uppmanas att bygga inomhusnät med fiber i sina fastigheter och att ansluta dessa nät till ett öppet och operatörsberoende fibernät. Bolagens investeringsbeslut ska ske på marknadsmässiga villkor.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

1. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 36,2 miljoner kronor. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2009 års budget.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettoutgifter med 54,0 miljoner kronor. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2009 års budget.
3. Nämndernas budgetar för 2009 justeras för ökade kostnader och intäkter med 3 516,9 miljoner kronor för redovisade omslutningsförändringar samt för övriga omfördelningar och justeringar enligt *bilaga 3*.
4. Stadsdirektören delegeras att besluta om Miljömiljardsprojekt, ändringsanmälningar och omfördelning av medel upp till 8,0 miljoner kronor per projekt under förutsättning att kommunfullmäktige medger detta, dnr 451-3871/2007.
5. Översyn av reglerna för stimulansbidrag för ny-, om- och tillbyggnad av särskilda boenden för äldre godkänns, dnr 327-4949/2007.
6. Trafik- och renhållningsnämndens lägesrapport nummer fyra, Stockholm Ren och Vacker 2007 till 2009, godkänns, dnr 303-2749/2008.
7. Stadsdirektören ges i uppdrag att teckna samarbetsavtal mellan servicenämnden och berörda nämnder avseende kontaktcenter.
8. Nämnderna uppmanas att besluta om justeringar och kompletteringar enligt vad som framgår i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och *bilaga 4 och 5*.

9. Nämndernas samtliga resultatenheter 2009 godkänns enligt *bilaga 6*.
10. Utöver vad som framgår ovan avslås nämndernas framställningar.

Stockholm den 18 mars 2009

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Roger Mogert, Teres Lindberg, Malte Sigemalm* och *Abdo Goriya* (alla s) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* (mp) enligt följande.

I den del av ärendet som avgörs av kommunfullmäktige återkommer miljöpartiet direkt till kommunfullmäktige

Jag föreslår att kommunstyrelsen för egen del beslutar följande

1. att i huvudsak godkänna förslag till beslut
2. att medge Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden budgetjustering för ökade kostnader om 4,2 miljoner kronor för ändrat ansvar inom området stöd till utomstående organisationer. Finansiering sker ur central medelsreserv.
3. att medge Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden budgetjustering om ökade kostnader om 7,7 miljoner kronor för att minska kön till familjerådgivningen, till förmedling av bostäder med särskild service m.m. Finansiering sker ur central medelsreserv.
4. att insatser görs för att öka andelen elever som uppnått kravnivån i åk. 9 till 90%
5. att i bilaga 4:1 "Justering av målvärden för indikatorer", ändras förslag till nytt målvärde för "Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling" till 100%.
6. att avslå förslaget om vidaredelegering av beslut om miljömiljarden till stadsdirektören.
7. att de 44 mnkr som satsas i trafiknämnden på Trafikplats Hjorthagen istället används för att stimulera hållbara trafiklösningar där spårbunden kollektivtrafik, miljövänliga båttransporter och utbyggda cykelförbindelser ingår.
8. att i övrigt anföra

Stora delar av uppmaningar till nämnder och anmodningar till bolagen är bra och tydliga. Ambitionsnivån mestadels hög. Tyvärr finns det en farhåga att nämnderna framför allt, inte har möjlighet till att klara de ambitioner som majoriteten önskar. I vissa fall tillförs inte resurser för att klara sina uppdrag och i vissa delar kommer ambitionshöjningarna sent. De ambitioner som nu majoriteten har för att få ner sjuktalet, och tillsätter resurser till, är en bra. Vi är dock förvånade över att dessa resurser inte kommer förrän nu. En viktig del är att också göra det möjligt för de anställda att utföra sina arbetsuppgifter med tillräckliga resurser. Vi befärar att stress och arbetsbelastningar kommer att öka dels på grund av den allt för sena styrning som majoriteten nu kommer samt med de personalneddragningar som är resultatet av majoritetens politik.

Avknoppning och konkurrensutsättning

När det gäller den ideologiskt styrda ambitionen att avknoppa och få över verksamheter som idag är kommunala till andra utförare så ser vi en fara i detta. I den lågkonjunktur vi nu befinner oss i är det viktigt att inte trycka ut kommunal verksamhet till andra utförare. Verksamheter behöver stabila och långsiktiga utförare. Vid upphandlingar ska det fortfarande vara möjligt att lämna egenregianbud utan att behöva redovisa speciella skäl för detta. Konkurrensutsättning av verksamheter bör inte ha en ideologisk överton utan bygga på att få bästa möjliga service och innehåll till stockholmarna.

Socialtjänst- och arbetsmarknad

Vi anser att den av Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden begärda budgetjusteringen om totalt 7,7 miljoner kr ska tillstyrkas. Av dessa medel avser 5,0 miljoner kronor för familjerådgivningspeng med hänvisning till att kön till familjerådgivningen ökat markant. I ekonomiskt pressade tider ökar missbruk och våld inom familjer och därför är det nu särskilt angeläget att motverka långa väntetider till familjerådgivningen.

De ambitioner som finns för jobbsökande där också nämnder och bolag ska få en viktig roll genom att tillskapa praktikplatser ser vi positivt på. Samtidigt är det viktigt att verksamheterna görs uppmärksamma på att man inte ersätter ordinarie personal med praktikplatser.

Ett bättre samarbete mellan jobbtorgen och vuxenutbildning är bra och något vi har efterfrågat. SFI behöver dessutom ha ytterligare resurser och tyvärr ser vi inget av detta i förslaget.

Utbildningsnämnden

Kommunfullmäktiges indikatorer för utbildningsnämnden mäter provresultat som är resultat av en pedagogik där inte alla barn får komma till sin rätt. Möjligheten att läsa matematik på sitt modersmål skulle exempelvis öka andelen barn som får godkänt i nationella provets matematikdel. Det är inte acceptabelt att andelen niondeklassare

som inte uppfyller nationella provets kravnivå fortsätter att vara 20%. Med förändrad pedagogik bör målet snarare vara 90% kravuppfyllelse.

Infrastruktur

Det är olyckligt att stimulanspaketet satsar på väginvesteringar såsom Norra Länken. Priset för detta projekt är högt, både ur miljösynpunkt och ur ekonomisk synpunkt. Projektets komplexitet och allmänna prisökningar har ökat kostnaden avsevärt. Staden borde istället satsa på att stimulera långsiktigt hållbara trafiklösningar där spårbunden kollektivtrafik, miljövänliga båttransporter och utbyggda cykelförbindelser ingår.

Miljömiljarden

Den borgerliga majoriteten föreslår nya regler för delegation av överblivna medel inom Miljömiljarden. Idag får stadsledningskontoret omfördela avsatta projektmedel som understiger 4 mkr och i förslaget utvidgas delegationen till att stadsdirektören får omfördela medel upp till 8 mkr. Miljöpartiet menar att det är rimligt att beslut om omfördelning upp till 8 mkr inte behandlas av kommunfullmäktige, utan beslutas av kommunstyrelsen. På så sätt effektiviseras processen och de angelägna projekten kan få del av medlen snabbare. Det är däremot inte lämpligt att beslutsfattandet delegeras till stadsdirektören, med möjlighet att vidaredelegera upp till 4 mkr. Miljömiljardsprojektet är unikt och kommunfullmäktige har beviljat medel för varje delprojekt efter en omfattande process. Det är viktigt att även de miljöinsatser som staden gör framöver, såväl inom som utanför miljömiljarden, behandlas i en politisk demokratisk process.

Stockholm Ren och Vacker

Flera av de åtgärder som staden vidtagit kring renhållningen är positiva. Fler papperskorgar som töms oftare är bra på välbesökta platser, men dessa åtgärder måste ingå i ett större perspektiv. För att på sikt få bukt med nedskräpningen och soporna, som nu ständigt ökar i volym, måste staden även göra satsningar på åtgärder som minskar själva uppkomsten av skräpet. Det behövs förebyggande insatser och diskussioner med producenter om hur materialintensiteten och förpackningsmängderna kan minskas och med detaljhandeln om hur förpackningarna kan minskas eller återvinnas. Det är också viktigt att satsa på åtgärder och arbeta långsiktigt med fokus på invånarnas attityder till nedskräpning. Särskilt viktigt är det att genomföra insatser i syfte att ge ungdomar stöd till en mer medveten livsstil och ett hållbart samhälle genom att visa på sambanden mellan den egna livsstilen, samhället och miljön.

Insamling av matavfall

Vad gäller insamlingen av matavfall har staden under hela innevarande mandatperiod haft en skrämmande låg ambitionsnivå. Endast vid en ytterst liten andel av stadens storkök och restauranger samlas idag matavfallet in och tas tillvara. Nu föreslår majoriteten en kraftig minskning av den redan mycket låga nivån! Från att i budget för

2009 haft som målsättning att 100% av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter ska sortera ut matavfallet, sänks nu målsättningen till 20%. Detta är ett av många exempel på den borgerliga majoritetens usla miljöpolitik.

Byggnadstakt och Planprocessen

I de ambitioner som finns för att stimulera bostadsbyggande anser vi att det är viktigt att planarbetet görs på ett bra sätt. Planprocessen är redan idag för kort och bör inte kortas ytterligare. Ett hus står under många år och ska inte stressas fram då det innebär stora risker både ur demokratisynpunkt och ur stadsmiljösynpunkt. Istället bör sk omvänd planprocess tillämpas, det är ett demokratiskt tillvägagångssätt som leder till väl förankrade beslut och långsiktigt hållbara byggprojekt. Stadens egna bolag måste ta en större andel av bostadsbyggande för att säkerställa att bra bostadsprojekt kommer tillstånd.

Reservation anfördes av *Inger Stark* (v) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. Delvis instämma i föredragande borgarrådets förslag.
2. Inte anse Socialtjänstnämndens hemställan om kundval i familjerådgivningen i Stockholm vara besvarad med vad som anføres i detta ärende.
3. Socialtjänstnämndens begäran om budgetjustering om 7,7 mnkr godkänns.
4. Därutöver vill vi framföra följande.

Ärendet utgår från och följer upp den borgerliga budgeten med skattesänkningar, centraliseringar och privatiseringar som vi starkt tar avstånd från, men som Stockholms stad tyvärr har att leva med under året. Konsekvenserna av den borgerliga budgeten för Stockholmarna och medarbetarna är stora, vilket vi ger några exempel på i reservationen.

Vi kunde redan när vi presenterade vår budget för 2009 konstatera att Stockholm var på väg in i en lågkonjunktur. Då låg inflationstakten på 4,4 procent (de senaste tolv månaderna innan juli 2008) och på arbetsmarknaden fanns flera oroande indikationer. Med vår budget hade många fler stockholmare haft arbete och staden stått bättre rustad för lågkonjunkturen. Att som den moderatledda majoriteten då och i den situationen ytterligare sänka skatten var synnerligen oansvarigt. Vi ser nu att tillväxten av skatteunderlaget minskar, vilket främst beror på en svagare ökningstakt av sysselsättningen. Det är tyvärr tydligt att den moderatledda majoriteten inte har någon genomtänkt ekonomisk politik.

Nu krävs också snabba besked om rejält ökade statsbidrag till kommunerna, i likhet med Vänsterpartiets längre framförda krav. Även Sveriges kommuner och landsting, SKTF med flera kräver besked om statsbidrag till kommunsektorn, eftersom man befarar att kommunerna riskerar att behöva säga upp ett stort antal anställda när skatteunderlagen minskar. Eftersom många kvinnor arbetar i Stockholms stad, förbättras

kvinnornas arbetsmarknadssituation av ett ökat statsbidrag. Det är bråttom om vi ska kunna hejda minskningen av antalet anställda i Stockholms stad, som beräknas bli uppåt 8 000 fram till år 2010!

Stadens finansiella nettotillgångar har ökat under ett antal år. I Vänsterpartiets förslag till budget konstaterades således att det finns ett stort utrymme för investeringar med en tydlig vänsterprofil. De stimulansåtgärder som den moderatledda majoriteten nu planerar för att stärka den ekonomiska utvecklingen och arbetsmarknaden är nödvändiga men för sent påkomna. Istället för att låta Stockholm vara med och finansiera onödiga statliga infrastrukturprojekt som exempelvis Förbifart Stockholm, väljer vi att göra investeringar som förbättrar miljön, ökar rättvisan och gör Stockholm till en ännu mer attraktiv stad att leva och bo i

Den starka finansiella ställning Stockholm har idag beror i huvudsak på att kommunkoncernens nettoskuld har minskat på grund av försäljningarna av stockholmarnas gemensamma tillgångar. De kommunala verksamheter som helt har privatiserats under borgerligt styre i vissa stadsdelsnämnder måste återtas i kommunal regi, exempelvis vård- och omsorgsboenden och gruppboendestäder. En aktiv politik behövs för köp av fastigheter, för att ordna flyktningboendestäder, gruppboendestäder och bostäder för hemlösa. Att de stimulerande åtgärderna framför allt ska inriktas på investeringar och reinvesteringar i bostäder samtidigt som nyproduktion av hyresrätter underlättas är därför bra. Åtgärderna är dock inte tillräckliga. Vi menar att de kommunala bostadsbolagen ska bidra till nyproduktion av 20 000 nya bostäder under mandatperioden, varav minst hälften ska vara hyresrätter. Den moderatledda majoritetens mål att bygga 15 000 nya bostäder, varav 6 000 hyreslägenheter, är för lågt.

Vänsterpartiet välkomnar att investeringar i idrottsanläggningar kommer att tidigareläggas. I vårt förslag till budget förutsåg vi att detta skulle behövas. Investeringsutgifterna på idrottens område bör därför, i jämförelse med nu gällande budget för Stockholms stad, ökas med 225 mnkr för en sim- och idrottsanläggning i Skarpnäck samt en inomhushall för fotboll och friidrott i Rågsved.

De låga årsmålen för avknoppning visar att de anställda inte är lika intresserade av att privatisera som den moderatstyrda alliansen hoppats på. Istället för att uppmana nämnderna att fortsätta att övertala personalen att starta företag och slumpa bort Stockholmarnas egendom måste nämnderna få arbetsro och fortsätta att utveckla verksamheten i samverkan med anställda.

Nämnder som gör realistiska bedömningar om de svaga möjligheterna för flyktingar att bli självförsörjande efter introduktion läxas upp i ärendet, trots att det redan under förra året var det svårt för flyktingar att få arbete. Många flyktingar är lågutbildade och traumatiserade, och Jobbtorg inte har gett de pluseffekter som man hade förväntat.

Det hade varit klädsamt om majoriteten varit lika snar att hänvisa till högkonjunkturen när försörjningsstödet minskade de tre senaste åren, som att hänvisa till lågkonjunkturen när antalet personer med försörjningsstöd ökar med sju procent år 2009. Däremot vet vi genom forskningen att försörjningsstödet påverkas av hur socialförsäkringarna är utformade. Jag förstår därför att finansborgarrådet i Mina synpunkter talar

tyst om försämringen av a-kassan, som ökar otryggheten och hänvisar människor till försörjningsstöd när de blir arbetslösa.

Barngruppernas storlek växer och även barnomsorgsgarantin riskerar att inte nås med den borgerliga förskolepolitiken, som satsar på vårdnadsbidrag och inte ens vågar ha ett mål för barngruppernas storlek i förskoleplanen. Även den centralistiska skolpolitiken visar magra resultat, när ingen förbättring kan redovisas inom de tre kärnämnen.

Inte heller inom äldreomsorgen kan kvalitetsförbättringar väntas under året. Inom hemtjänsten visade brukarundersökningen inget förbättrat resultat 2008 jämfört med 2006.

Stadsdelsnämnder bygger inte heller ut tillräckligt många lägenheter för funktionsnedsatta, ett arbete som kraftigt har försenats eftersom staden har stått utan utbyggnadsplan i över två år.

Hemlösheten har minskat marginellt men vi är långt ifrån en nollvision för hemlösheten. De hemlösa kommer inte ut i egna lägenheter med boendestöd utan stannar på härbärgen och hotellhem där de fastnar i boendekedjan. Här krävs en utbyggnad av billiga hyresrätter och ekonomiska satsningar av en helt annan omfattning än vad majoriteten förmår.

Det ofinansierade pengsystemet inom familjerådgivningen har hittills gett socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ett underskott om 3,5 mnkr, vilket måste kompenseras med tillskott av budgetmedel om inte underskottet ska drabba andra brukare inom socialtjänsten. Nämnden har i en hemställan påtalat behovet av medel för att finansiera det nya systemet, vilket inte har hörtsammats. Dessutom har socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden en rad andra ofinansierade verksamheter. Nämndens begäran om budgetjustering bör godkännas.

Målen inom kulturverksamheten uppnås helt, vilket är svårt att instämma i när vi samtidigt ser tydliga spår efter nedskärningarna. Kulturskolan, Stadsbiblioteket och Stadsmuseet har minskat med ungefär 70 tjänster. Antalet barn i Kulturskolan har minskat med 14 000 sedan 2006. Utbudet har försämrats och avgifterna har höjts. När föräldrarnas ekonomi blir sämre i lågkonjunkturen finns risker för att barnens kulturaktiviteter inte kan prioriteras. De lokala satsningarna i stadsdelsnämnderna har minskat väsentligt under mandatperioden. Sedan kultursekreterarna försvann har skolornas möjligheter att erbjuda kulturupplevelser försämrats radikalt. Den kraftiga minskningen av kulturinköp från Stockholms skolor är också oroande.

Tyvärr är vi inte lika optimistiska som stadsledningskontoret när det gäller uppfyllelsen av målet om Stockholms stad som en attraktiv arbetsgivare. Om inte kommunsektorn tillförs statsbidrag i stor omfattning har många anställda skäl att oroa sig för jobbet.

Staden har inte redovisat vilka vinster som servicenämnden antas få, vilket gör att det inte går att bedöma om effektiviseringsmålen uppnås. Allt vi vet är att de stadsdelsnämnder som svarat på remisserna om centraliseringen av administrativa funktioner i regel har framfört att man förlorar miljoner på att flytta över funktioner till servi-

cenämnden. Dessutom förlorar man en hel del verktyg inom internkontrollen, när löne- och ekonomiadministratörer försvinner.

Avsättningen för hemlösa ska ses över, för att i brist på reguljära medel bekosta socialborgarrådets uppdrag inom hemlöshetsområdet. Vi har alltid hävdat att kompetensutveckling ska ses som en investering likväl som att bygga hus och har därför inget emot att pengarna även används för metodutveckling. Framförallt anser vi dock att dessa pengar ska användas för att bygga billiga hyresrätter och stödboenden för hemlösa.

Stadsledningskontoret bedömer att målet ”En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas” kommer att uppnås delvis. Anledningar är bland annat att konjunkturen viker samt att det tar tid för åtgärder, inom miljöarbete och utbyggnad av väg- och kollektivtrafik, att nå full effekt. Om staden menar allvar med målet om hållbar livsmiljö måste t ex. projektet Förbifart Stockholm avbrytas och framtida medel som avsätts för Förbifart Stockholm istället användas till satsningar på hållbara transporter som cykel, gång och kollektiva resor.

Vi lägger i vårt förslag till budget ytterligare 1 miljard till miljöinvesteringar. Miljömiljarden ska främst användas till att göra Stockholms innerstad bilfri men även snabba på genomförandet av Cykelplan 2006 både i ytterstaden och i innerstaden. Vi vill även satsa på att separera körbana, cykelbana och trottoar för högre trafiksäkerhet. En annan viktig satsning är att göra alla Stockholms sjöar badbara till 2015 samt att restaurera våtmarker, bäckar och dagvattendammar. Vi vill även inrätta ett nytt kommunalt energibolag med uppgift att driva utvecklingen framåt när det gäller förnybara bränslen, energieffektivisering och biogas.

Vi anser att Stockholm stad, som nu fått utmärkelsen Miljöhuvudstad 2010, måste lägga ytterligare kraft på att minska Stockholms miljöpåverkan. Det räcker inte att konstatera att luftkvaliteten på Hornsgatan inte uppfyller miljökvalitetsmålen och att buller är ett stort problem, det krävs åtgärder. Staden måste aktivt verka för att minska trafiken och dubbdäcksanvändningen. Detta kan ske exempelvis genom att införa trängselavgifter på Essingeleden, uppvakta regeringen om att minska tiden för dubbdäck och överväga ett dubbdäcksförbud i centrala Stockholm.

Stadens satsning på framkomlighet är för ensidig då framkomligheten enbart inriktar sig på biltrafiken. Vi vill se ett framkomlighetsprojekt där cykel, gång och kollektivtrafikanter ingår och alla stadens invånare får ökad framkomlighet. Stadens måste höja ambitionen när det gäller ökad andel ekologisk mat i stadens verksamheter. Andelen insamlat hushållsavfall måste öka och staden tillsammans med fastighetsägarna och förpackningsindustrin komma fram till en hållbar lösning i återvinningsfrågan.

Vi är tveksamma till den nuvarande borgerliga majoritetens förslag att påskynda plan- och byggprocessen. Det finns självklart inget egenvärde i en lång och ineffektiv byggprocess men en effektivisering får inte ske på bekostnad av det demokratiska inflytandet i byggprocessen. Vi föreslår öppna nämndsammanträden, flera alternativa detaljplaneförslag så att det blir lättare att sätta sig in i möjligheterna och mer offentlig debatt om stadsbyggnad. Vi vill tillämpa den omvända planprocessen där de boendes synpunkter tas tillvara redan i början av ett byggprojekt.

Vi är emot att bygga ihop förorter genom att exploatera grönområden, förtätning ska i första hand ske på redan hårdgjord mark, genom att överdäcka trafikleder, använda parkeringsplatser och ”glömda” ytor kring exempelvis tunnelbanestationer. Många förorters attraktivitet ligger just i den omedelbara närheten till gröna ytor. Skogspartier, fält och oanlagda grönytor är inte otrygga barriärer utan en tillgång för de boende.

Särskilt uttalande gjordes av *Roger Mogert*, *Teres Lindberg*, *Malte Sigemalm* och *Abdo Goriya* (alla s), *Emilia Hagberg* (mp) och *Inger Stark* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av *Per Ankersjö* (c) enligt följande.

Centerpartiet är huvudsakligen överens med majoriteten om den generella inriktningen för stadens ekonomi och stadens huvuduppgifter. I våra budgetreservationer har vi sedan 2007 haft samma kostnadsnivå som majoriteten eller lägre. Självklart är stadens starka finansiella ställning en tillgång när vi nu befinner oss i en lågkonjunktur med finansieringsproblem hos hushåll och näringsliv.

Det är ändå viktigt att hålla huvudet kallt och inte börja bedriva expansiv finanspolitik hur som helst. Stockholms stad är en kommun och våra huvuduppgifter är tydliga och vår kärnverksamhet ligger fast. Vi måste väga vårt ansvar som tillväxtmotor i landet mot vårt ansvar som goda förvaltare av medborgarnas gemensamma resurser.

De föreslagna åtgärderna i bostadsbyggande, underhåll och upprustningar är i huvudsak väl avvägda. Insatser på energieffektiviseringsområdet kommer att betala sig dubbelt. Vi skulle gärna se mer av denna typ av investeringar och gärna en större ambitionsnivå när det handlar om ny teknik såsom solenergi. Vi delar även Villaägarnas bedömning när det gäller potential i energieffektivisering i enfamiljshus och skulle gärna se en ”gräddfil” och/eller rabatt för bygglov som är kopplade till detta. Även dessa insatser skapar jobb för regionens hantverkare, byggvaruhus och andra leverantörer. Den klimatsatsning som vi hade velat se finns beskriven och finansierad i vår budgetreservations för 2009. Där finns även våra satsningar för att bryta utanförskapet i delar av ytterstaden där det bor många utlandsfödda. Stockholm behöver ett företagslyft i dessa områden.

I staden planeras och genomförs ett antal stora infrastrukturprojekt som vi givit vårt stöd, såväl i kommunfullmäktige om i regeringen. Tillsammans med övrig bebyggelse som nu startas kommer Stockholm att stå väl rustat i nästa högkonjunktur.